

AGDER LAGMANNSRETT

Årsmelding 2020

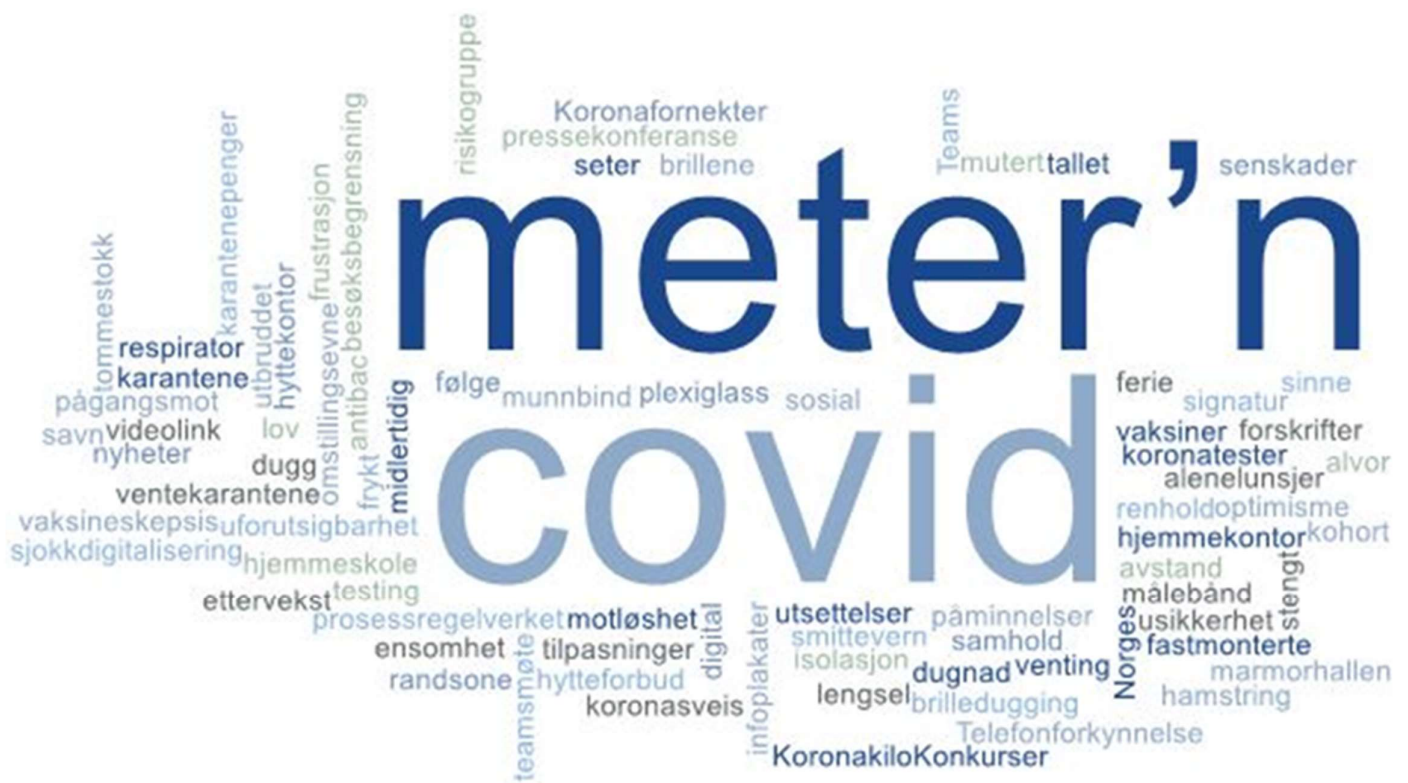
Midt i vanskelighetene ligger mulighetene

Albert Einstein
(1879-1955)

Foto: Agathe Duun Grande

2020 – året da smittevern og digitale løsninger gjorde sitt inntog i rettssalene. Pleksiglass, håndsprit og fysisk avstand ble en del av hverdagen.

Agder lagdømme

Tinghuset i Gjerpensgate 16, Skien.

Agder lagmannsrett er ankeinstansen i Agder lagdømme og er den tredje største av de seks lagmannsrettene i Norge med sine 39 ansatte.

Lagdømmet dekker de to lagsognene Agder, og Vestfold og Telemark.

Det er syv tingretter i lagdømmet:

- Vestfold tingrett
- Nedre Telemark tingrett
- Aust-Telemark tingrett
- Vest-Telemark tingrett
- Aust-Agder tingrett
- Kristiansand tingrett
- Lister tingrett

Agder lagmannsrett er ankeinstans for de seks jordskifterettene i Agder jordskiftedømme:

- Vestfold jordskifterett
- Nedre Telemark jordskifterett
- Øvre Telemark jordskifterett
- Aust-Agder jordskifterett
- Marnar jordskifterett
- Lista jordskifterett

Lagmannsretten har sitt hovedsete i tinghuset i Skien, der alle ansatte har sin faste arbeidsplass. Nedre Telemark tingrett har også sine lokaler her. I tillegg har lagmannsretten sine egne rettslokaler i tinghusene i Tønsberg, Arendal og Kristiansand.

De fleste ankeforhandlingene blir holdt i lagmannsrettens rettssaler i ett av tinghusene i

lagdømmet, men dersom det er behov av hensyn til befaringsel., kan det også settes rett andre steder.

Som ett av innsparingstiltakene de siste årene, holdes det nå flere ankeforhandlinger i lokalene i Skien.

Tinghuset i Husvikveien 167, Tønsberg.

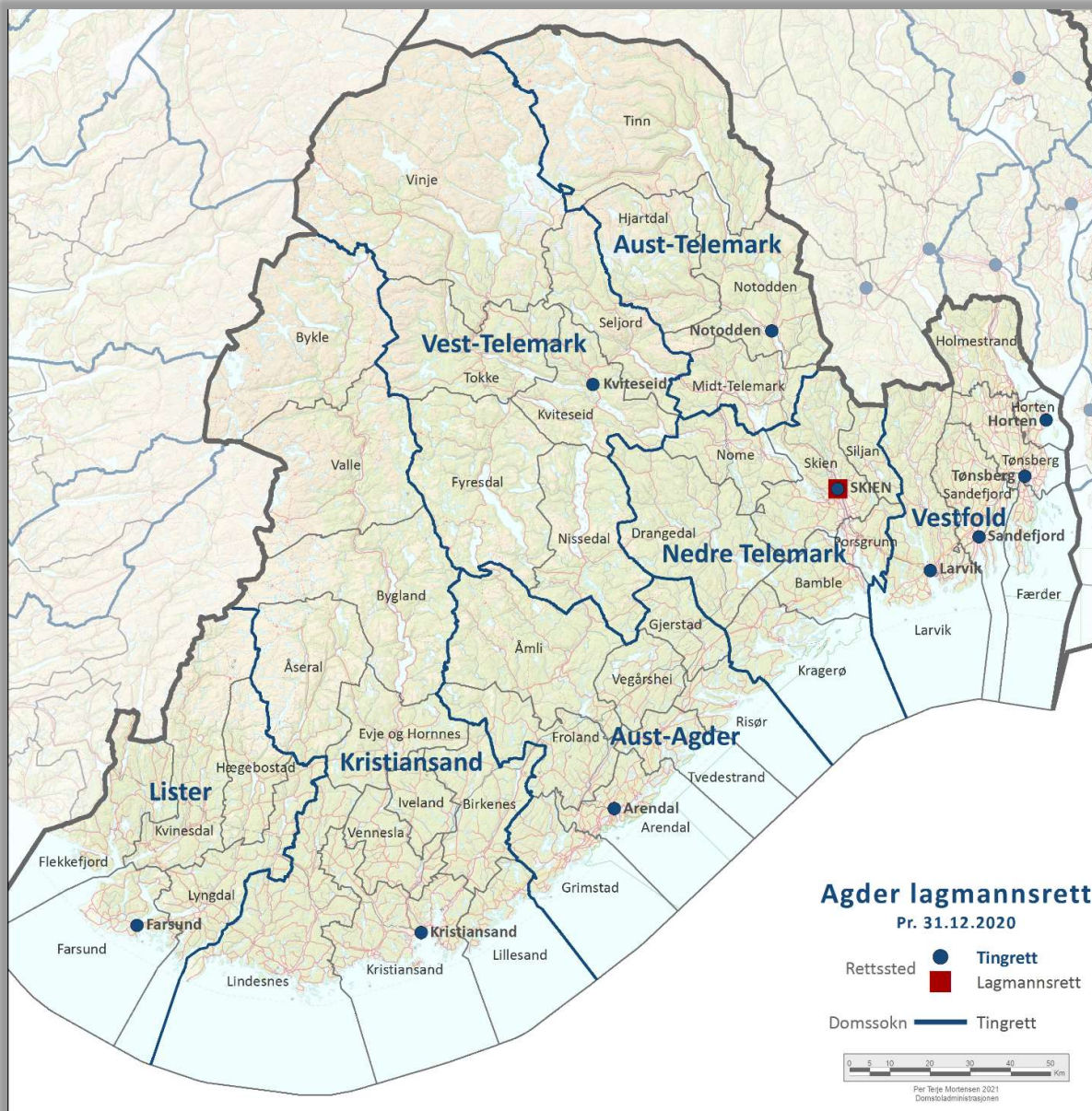
I løpet av 2020 ble det fastsatt at det skal bygges nytt tinghus i Tønsberg. Det nye tinghuset skal være felles for Vestfold tingrett, Vestfold jordskifterett og Agder lagmannsrett. Videre planlegging for dette fortsetter i 2021.

Tinghuset i Blødekjær 3, Arendal.

Tinghuset i Anton Jenssensgate 9, Kristiansand.

Agder lagdomme med rettssteder og tingretter. I Vestfold ble tingrettene sammenslått i 2019, men rettsstedene er opprettholdt.

Organisasjon og bemanning

Agder lagmannsrett ledes av en førstelagmann. Sammen med to lagmenn og administrasjonssjefen utgjør de ledergruppen.

Lagmannsretten har per 31.12.2020 tildelt 37,5 årsverk fordelt på en førstelagmann, to lagmenn, 19,5 faste lagdommerembeter, en jordskifte-lagdommer, en administrasjonssjef, en jordskifte-utreder og 12 saksbehandlerstillinger.

Lagmannsretten har i tillegg benyttet 13 ekstraordinære lagdommere i 2020. Ekstraordinære dommere er pensjonerte jurister, fortrinnsvis dommere, som kan tilkalles til den enkelte sak.

Høsten 2020 ble domstolen tildelt midler til ytterligere ett lagdommerembete, som tiltak for å ta unna restanser i forbindelse med korona-pandemien. Dette ekstra embetet er foreløpig for en periode på 2 år.

Ledelse

Førstelagmann Dag Bugge Nordén
Lagmann Tone Kleven
Lagmann Guro Vale Kvavik
Administrasjonssjef Mette Aasland

Lagdommere

Hanne Helle Arnesen
Anders Bahr
Ingeborg Fogt Bergby (tiltrådte 01.01.2020)
Andreas Skoe Cederkvist
Atle Degrè (tiltrådte 01.12.2020)
Odd Douzette
Rune Bård Hansen
Erik N. Holth
Karl-Einar Knudsen
Øistein Langbakk
Marianne Linnestad
Arne Lyng
Helge Nilsen
Jan Morten Olsen
Kristine Schilling (tiltrådte 01.12.2020)
Nils Ole Simonsen
Maria Torvund
Sile Stenvik
Beate Storesund (tiltrådte 19.03.2020)
Espen Ødegaard
Paal Christian Aartun (pensjonert fra 31.12.20)

Konstituerte lagdommere i løpet av året

Kristian Bårseth f.o.m. 01.02.2019
Stian Fagervold i to perioder 16.09.2019 –
30.06.2020 og 17.08 –17.11.2020
Atle Degrè 17.08.-30.11.2020
Kristine Schilling 14.09.-30.11.2020
Børge Benum f.o.m. 17.08.2020

Jordskiftelagdommer

Trond Magne Movik

Jordskifteutredere

Linnea Haave Rønholt

Ekstraordinære lagdommere

Lagdommer Ivar Danielsen
Lagdommer Rune Jensen
Tingrettsdommer Gunnar S. Andreassen
Tingrettsdommer Arve Lien
Sørenskriver Stig Viken
Lagdommer Jan Helliesen
Lagdommer Erland Henriksen

Lagdommer Birger Stedal
Tingrettsdommer Torje V. Abusdal Torjesen
Lagdommer Anne Kristine Hagli
Lagdommer Asbjørn Nes Hansen
Tingrettsdommer Geir Thowsen Tonning
Tingrettsdommer Ole Gustav Søvde

Saksbehandlere

Liv Berit Hanssen
Liv B. Kempen (pensjonert 01.07.20)
Anne Lene Grini Kvam
Bente Nerli Myhra
Ellen K. Siljan Nyhus
Siv A. Strømodden
Lisbeth Røra Stulen
Kristin Unneberg Tangvald
Heidi Viken
Nina Sem
Anne Marthe H. Jødahl

IKT-rådgiver

Thomas Isaksen

RettsbetjenterVed tinghuset i Skien

Liv Skonseng
Marit Normann (tiltrådte 17.08.20)
Ingeborg Slaathaug (tiltrådte 07.09.20)

Ved tinghuset i Tønsberg

Torunn Skjæveland
Tor Inderaak (pensjonert fra 01.08.2020)
Hallgeir Bækken (tiltrådte 10.08.2020)

Ved tinghuset i Arendal

Harald Ivar Emanuelsen
Trond Langeland.

Ved tinghuset i Kristiansand

Paul Magne Lunde
Dag Tallaksen
Per Andor Vangen (tiltrådte 17.11.2020)

Nye medarbeidere

Jeg heter **Ingeborg Føgt Bergby**, er 44 år gammel og tiltrådte som lagdommer 1. januar 2020. Forut for dette var jeg i elleve år privat-praktiserende advokat i et lite, trivelig kontorfellesskap på Notodden. Opprinnelig er jeg fra Oslo. Etter endt studietid i Norge og Tyskland, var jeg tilknyttet Nordisk Institutt for Sjørett og Nærings- og handelsdepartementet. Jeg jobbet deretter som dommerfullmektig i Tinn og Heddal tingrett på Notodden og var senere konstituert tingrettsdommer i den da nyopprettede Aust-Telemark tingrett. Planen var å flytte tilbake til hovedstaden og jobb i Oslo tingrett, men den ble brått endret da jeg traff min kjære – i svømmeklubben på Notodden! Vi har tre døtre på 7, 10 og 12 år – som nok nå synes de ser for lite til mamma når hun pendler til Skien, og innimellom også jobber i Kristiansand, Arendal og Tønsberg. De vil nok skjønne etter hvert at en jobb som lagdommer er viktig, spennende, variert og utfordrende, og vel verdt å pendle for. Og det var stor stas da jeg sendte bilder fra Mesternes Mester huset i Arendal!

Beate Storesund Bolt tiltrådte i Agder lagmannsrett i mars 2020. Hun kom fra stilling som seniorrådgiver hos Fylkesmannen i Agder, der hun har jobbet i størstedelen av sin karriere, da hovedsakelig med saker etter plan- og bygningslovgivningen. Hun har også arbeidet med dette hos Fylkesmannen i Vestfold. I tillegg har hun vært dommerfullmektig i Kristiansand tingrett, konstituert tingrettsdommer i Aust-Agder tingrett, og politiadvokat i Agder politidistrikt. Hun bor i Sandefjord.

Atle Degré begynte i Agder lagmannsrett i august 2021 etter ti år som partner og forretningsadvokat i Kluge advokatfirma i Oslo. Som advokat jobbet han for små og store klienter fra inn- og utland, offentlig og private, særlig med finansmarkeder,

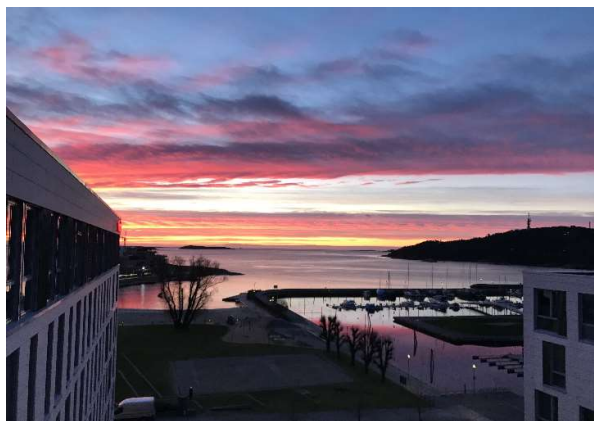
selskapsrett, og eierstyring og selskapsledelse. Før det var han juridisk direktør og advokat ved Oslo Børs, dommerfullmektig i Lofoten og konsulent i Finansdepartementet. Han har tre voksne barn, bor på Stabekk i Oslo med hytta i Telemarkskjærgården som lokal pendlerbolig, er skiløper, lystseiler og friluftsmann.

Kristine Schilling (født 1970) ble utdannet cand. jur. fra Universitetet i Oslo i 1996, og har en LL.M.-grad fra Christian-Albrechts Universitetet i Kiel, Tyskland, med spesialisering innen strafferett/straffeprosess og rettsmedisin. Hun var

advokatfullmektig og dommerfullmektig før hun startet eget advokatfirma i Asker med oppdrag blant annet innen konkurs- og insolvensrett. Fra 2012 har hun i hovedsak vært tilbake ved domstolene, henholdsvis som konstituert tingrettsdommer ved Bergen tingrett og i Sør-Trøndelag tingrett. Hun var ansatt i Spesialenheten for politisaker i tre år, hvor hun var aktor i straffesaken mot Eirik Jensen. I 2017 ble hun utnevnt til tingrettsdommer ved Heggen og Frøland tingrett. Kristine Schilling er engasjert i DA sitt EØS-prosjekt i Romania hvor det skal holdes seminar om EMK artikkel 3 sin betydning for rumenske minoriteter. Kristine Schilling tiltrådte Agder lagmannsrett i september 2020. Hun er gift og har to voksne døtre. Når hun ikke jobber som dommer, er hun gruppeinstruktør på Sats. Ellers liker hun å seile – og strikke.

Agder lagmannsrett ønsker våre nye medarbeidere velkommen!

Utsikt over bystranda i Kristiansand. Foto: Kristian Bårseth.

Medarbeidere som har sluttet i løpet av året

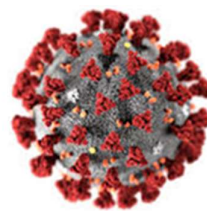
Paal Christian Aartun er født 10. juni 1952. Han ble utnevnt til lagdommer i Agder 5. mars 2004. Han hadde da i 21 år arbeidet i påtalemyndigheten som politi-fullmektig, politiadjutant og politiinspektør i Larvik og de siste 9 år som statsadvokat ved Vestfold og Telemark

statsadvokatembeter. Paal Christian Aartun gikk av med pensjon ved utgangen av året 2021. I lagmannsretten er det en ordning som innebærer at dommere som går av med pensjon, kan konstitueres som såkalte ekstraordinære lagdommere frem til de fyller 73 år. De ekstraordinære dommerne gjør i praksis tjeneste under muntlige ankeforhandlinger som en av rettens tre dommere. Paal fortsetter nå som ekstraordinær lagdommer i Agder.

Liv Baewert Kempen er født 03.06.1954. Hun begynte i lagmannsretten 16.10.1991 i vikariat som kontorfullmektig og hadde deretter flere ulike vikariater i domstolen, frem til hun i juli 1998 ble ansatt i fast stilling som førstefullmektig. Hennes tidligere yrkeserfaring var som ansatt ved Televerkets

EDB tjeneste, registreringsgruppen, og som kontor-medarbeider ved Telemark Data A/S. Liv har vært innom flere ulike arbeidsoppgaver som saks-behandler i lagmannsretten, herunder protokoll-førertjeneste for en kortere periode. Hennes hovedoppgave har vært å være sakssekretær i straffesaker og som koordinator for ankeutvalget. Hun hadde sin siste arbeidsdag som rådgiver i lagmannsretten 30.07.2020, da hun gikk av med AFP.

Korona-året 2020

Vi husker vel alle hvor vi var og hva vi gjorde da Norge «stengte ned» 12. mars, som følge av korona-pandemien. Stemningen i det ellers så trygge landet vårt ble brått en blanding av vantrø, usikkerhet og frykt overfor en usynlig trussel. Vi hadde en stund kunnet observere i nyhetsbildet hvordan koronaviruset herjet i Wuhan-provinsen i Kina og spredte seg videre til Europa og våre naboland. Vi ble vitne til skrekkelige tv-bilder av kaotiske tilstander i overfylte sykehus i nord-Italia og andre steder. Mange italienske familier mistet flere av sine kjære, hovedsakelig eldre, uten å kunne ta farvel på dødsleiet eller delta i begravelser. Tilsvarende historier kom etter hvert daglig også fra andre land, og nå hadde vi fått viruset over vår egen terskel. Regjeringen, med statsminister Erna Solberg og helseminister Bent Høie i spissen, fant det nødvendig å gjøre kraftige tiltak for å beskytte befolkningen og forhindre lignende kaotiske tilstander. Et lite virus var alt som skulle til for å få landet i kne – og så å si full stans i all aktivitet.

Virksomheten i Agder lagmannsrett bråstoppet. Organisasjonen gikk fra å være et maskineri i full drift – der saksavvikling, saksbehandlingstid og effektivitet var i fokus, til full stans i møte-virksomheten. Administrasjonssjefen ble oppnevnt til smittevern-ansvarlig og fikk over natten en ny oppgave, som skulle vise seg å ta svært mye tid og krefter resten av året. Samtlige ansatte ble beordret til å arbeide på hjemmekontor og det ble satt i gang omfattende administrativt arbeid for å informere parter og aktører om at planlagte saker måtte utsettes og omberammes. Landet var i krise, og det rådet stor usikkerhet om hva som kom til å skje og hvordan Agder lagmannsrett skulle driftes videre i det daglige.

Regjeringen utarbeidet nasjonale regler, påbud og forbud. Domstoladministrasjonen satte opp retningslinjer for domstolene, kommunene utarbeidet lokale regler og Helsedirektoratet og

Folkehelseinstituttet ble mer ettertraktet og lyttet til enn noen gang. Vi ble omgitt av ord som korona-regler, smittetall, R-tall, kohort, påbud, forbud og anbefalinger. Interne rutiner for lagmannsretten ble utarbeidet – og omarbeidet etter hvert som overordnede bestemmelser, retningslinjer og anbefalinger endret seg i takt med lokale smitteutbrudd og nasjonale smittebølger.

Innen utgangen av mai var ca. 70 saker utsatt og omberammet. Kun et par pågående lengre saker ble fullført etter nedstengingen. Samtlige ansatte, foruten ledelsen og et fåtall saksbehandlere, ble værende på hjemmekontor og arbeidet med sakene så godt det lot seg gjøre. Alle ansatte, også saksbehandlerne, hadde heldigvis tidligere på året fått tilgang til saksbehandlingssystemet via hjemmekontorløsningen, slik at dette lot seg gjøre uten store problemer. Den første tiden meldte det seg ulike behov om pc-skjermer o.l., men alt i alt fungerte det etter forholdene godt å arbeide fra de mange hjemmekontorene.

Etter hvert som de tekniske løsningene kom på plass – og vi lærte oss å ta dette i bruk – ble det avholdt både saksbehandlermøter og dommermøter via nett. For mange av oss ble det en bratt læringskurve i bruk av digitalt verktøy i arbeidshverdagen. Saksbehandling og avvikling av saker gikk nærmest over natten fra å være delvis digital til å bli tilnærmet heldigital. Dette ble noe av det viktigste verktøyet vi hadde, for å få avviklet sakene.

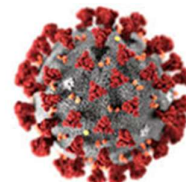
Selv om det har vært fokusert mye på å utvikle digitale løsninger i domstolene over flere år, var domstols-Norge slett ikke klargjort for denne heldigitale hverdagen. Nå ble det imidlertid satt fullt trykk på dette og det ble utarbeidet og vedtatt midlertidige lover, forskrifter og tekniske løsninger i et forrykende tempo. I løpet av noen uker var det nye etterlengtede digitale løsninger på plass. Muligheten til digital signatur var en viktig løsning som ble tilgjengelig, samt bedre muligheter til videomøter med lyd og bilde.

Det ble tidlig klart at domstolene som samfunns-kritisk funksjon måtte omstille seg for å opprettholde driften så langt det var mulig. Med strenge nasjonale smittevernregler og fortsatt usikkerhet om hvordan viruset smittet, samt engstelse blant parter og aktører i sakene, ble det nøye vurdert hvordan dette kunne løses. Det ble montert pleksiglass som skillevegger mellom aktørene i rettssalene, utarbeidet regler for hvor mange personer salene kunne romme, det ble kjøpt inn mengder med håndsprit og informert parter og aktører om hvordan man måtte forholde seg.

Saksbehandlerne deltok som rettsbetjenter for å påse at smittevernreglene ble fulgt, og det ble innført prosedyrer for rengjøring av vitneboks mv. under hovedforhandlingene. Eksisterende rettssaler og allerede tilgjengelig teknisk utstyr ble benyttet. Selv om alle rettsstedene allerede hadde saler med mulighet for digitale forhandlinger, ble det likevel i løpet av året mange ad-hoc-løsninger. Det var særlig utfordringer med partsavhør og vitneforklaringer på videolink, der tolken var plassert på eget rom og samtidig skulle ha kontakt med rettssalen der forhandlingene foregikk. I løpet av året fikk vi tilført ett videolink-utstyr som kan flyttes mellom to av salene i Skien. For øvrig har vi klart oss med det utstyret vi har, men det er fortsatt rettssaler som ikke har nødvendig teknisk utstyr.

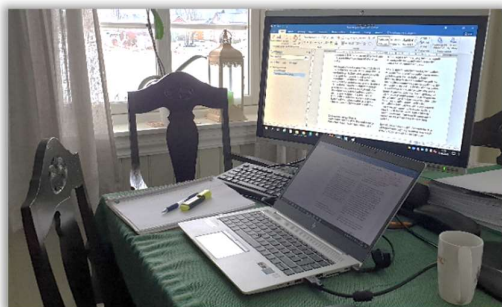

Plexiglass ble montert i rettssalene. Sal 2, Skien tinghus.

Ankeforhandlingene startet så smått opp igjen midt i mai og tok seg gradvis opp til relativt normalt nivå i løpet av noen uker. Etter hvert som befolkningen ble vant til å forholde seg til korona-regler og smittevern i alle sammenhenger og vi alle ble mer kjent med gjennomføring av digitale møter, deling av dokumenter over nett osv., ble digitale ankeforhandling den nye normalen. Til tross for at domstolen og alle aktørene mer eller mindre ble kastet hodestups inn i en heldigital verden i rettssalen, gikk det likevel etter forholdene svært bra med saksavviklingen.

Hjemmekontor – den nye hverdagen

Alt av tilgjengelig teknisk utstyr ble tatt i bruk etter 12. mars. Gamle skjermer ble hentet frem fra glemselen til bruk for de som satt på hjemmekontor, slik at arbeidshverdagen kunne bli så god som mulig.

Mange hjem ble forvandlet til hjemmekontor i korona-året.

Saksbehandlerne hadde inntil tidlig i 2020 for det meste eldre stasjonære pc på sine kontor. Da dommerne fikk tildelt ny pc fra Domstoladministrasjonen rundt årsskiftet 2019-2020, ble deres gamle bærbare pc tatt i bruk av saksbehandlerne. Hjemmekontorløsningen var dermed allerede på plass for alle ansatte da landet stengte ned. I tillegg til dommerne, ble derfor saksbehandlerne også raskt operative fra hjemme-

kontorene. Den største hindringen i saksbehandlernes arbeidshverdag var muligheten til å ta utskrifter der det måtte sendes ut post i papirform. Saksbehandlerne fikk nye bærbare pc i løpet av våren, som tiltak fra Domstoladministrasjonen.

Etter 12. mars foregikk dermed kommunikasjonen mellom de ansatte for en stor del via telefon, e-post, *teams*- og *jabber*-møter. For det daglige arbeidet i domstolen fungerte dette etter forholdene godt. De ansatte deltok i nettmøter fra sine hjemmekontor, der det var nødvendig. Slik ble det likevel mulig å holde en viss kontakt, selv om mange måtte arbeide ved hjemmekontorene i flere uker.

Digitalt saksbehandlermøte.

Først etter lettelsene i april-mai ble det igjen mulig å møte opp på de faste kontorene i Skien. Det ble satt opp en rulleringsordning for saksbehandlernes kontordager og det ble oppfordret til mest mulig hjemmekontor for dommerne. Flere tiltak ble gjort for å unngå nærkontakt blant de ansatte og aktørene. Bl.a. ble stoler fjernet i oppholdsarealene og lunsjrommet ble ommøblert, slik at færre skulle kunne møtes samtidig.

Digitale domstoler

Agder lagmannsrett har, på lik linje med de øvrige domstolene i landet, de siste årene fokusert på å utvikle domstolen i retning av økt bruk av digitale verktøy. Man kan trygt konkludere med at korona-året ga den digitale utviklingen i domstolene en real «boost»! Både tilgjengelig teknisk utstyr og de tekniske løsningene ble, som allerede nevnt, forbedret i løpet av året.

Prosjektet *Digitale domstoler* skal føre domstolene frem mot en papirløs hverdag innen 2023. Domstoladministrasjonen står bak prosjektet i samarbeid med domstolene. Alt arbeid med

rettssakene skal bli digitalt; mottak av sak, forberedelse, gjennomføring av rettsmøte, avslutning og etterarbeid. Målet er at digitale arbeidsmåter skal foregå både i intern saksbehandling, i rettsmøtene og i kommunikasjonen med aktørene i saken.

Domstolene, deriblant Agder lagmannsrett, kom et langt skritt videre i dette arbeidet i løpet av 2020. For lagmannsretten gjenstår det likevel fortsatt ytterligere investeringer og tilrettelegging for digital behandling, særlig ved rettsstedene i Skien og Tønsberg.

Digitale fengslinger er betegnelsen på fengslings-sakene som oversendes elektronisk fra tingrettene til lagmannsretten. Samtlige fengslingssaker behandles nå digitalt ved lagmannsretten. Dette har medført en betydelig forenkling av denne delen av arbeidet.

Aktørportalen er foreløpig bare tilgjengelig for de profesjonelle aktørene (advokatene), men planen er at samtlige aktører skal ta i bruk den tekniske løsningen for utveksling av dokumenter mv.

Justishub i Lovisa for lagmannsrettene ble satt i drift i september 2020. Dette er den tekniske løsningen som gjør det mulig å utveksle informasjon og dokumenter mellom domstolene og påtalesiden.

Tingrettene har mottatt saksdokumenter fra politiet via Justishub siden 2019. Nå når lagmannsrettene er tilknyttet Justishub, blir mottaket av anke over dom i straffesak fra høyere påtalemyndighet i stor grad automatisert. Bruken av Altinn som mottakskanal for straffesaker er minimert.

IKT – rådgiverens korona-år

For lagmannsrettens IKT-rådgiver ble det et svært travelt år. Fra å ha fast kontorplass i Skien, måtte Thomas Isaksen også operere fra hjemmekontoret en periode. Ettersom skoler og barnehager ble stengt i flere uker fra 12. mars, måtte arbeidet utføres med hjemmевærende barn, noen ganger som linselus på virtuelle møter. Det er utrolig hva man får til når det gjelder, så lenge man er så positiv og imøtekom-mende som Thomas!

Det var en lykke at Agder lagmannsrett for få år siden ansatte IKT-rådgiver. Året 2020, med den bratte digitale læringskurven for mange, og alle endringene underveis, hadde definitivt ikke blitt det samme uten Thomas. Samtlige ansatte og andre aktører har fått bistand til små og store tekniske utfordringer i løpet av året. Enten det har vært behov for hjelp ved de mange hjemmekontorene, eller det har vært tekniske utfordringer ved gjennomføring av nettmøter, digitale ankeforhandlinger osv. Den tross alt gode saksavviklingen i korona-året hadde ikke vært mulig å få til uten IKT- Thomas!

Kompetanse, HMS og det sosiale liv

Kompetanse

Tidlig på året hadde lagmannsretten besøk av personvernombud i Domstoladministrasjonen, Helene Wiig Trones. Hun holdt et foredrag for samtlige ansatte om personvern, noe som var et svært nyttig og aktuelt tema.

Kurs og dommersamlinger ble avlyst, selv om enkelte mindre omfattende seminarer ble gjennom-ført digitalt. Kompetanseheving på andre områder enn det digitale ble det dermed svært lite av. Tre av dommerne gjennomførte dog den fastsatte studie-permisjonen, som er et viktig virkemiddel for å heve dommerens kompetanse. Det gir den enkelte dommer en god anledning til å fordype seg i emner

man ellers ikke har anledning til i en travel hverdag. Lagdommer Rune Bård Hansen studerte arbeidsmiljøkriminalitet, der han foretok en undersøkelse om emnet i de nordiske land og skrev deretter en artikkel om emnet. Erik Holth fordypet seg i den nye straffeloven og nyere rettspraksis innen strafferett og straffeprosess.

HMS

Vanligvis arrangerer domstolen en temadag hvert år for alle ansatte med fokus på helse, miljø og sikkerhet; HMS-dagen. På grunn av smittesituasjonen og nasjonale og lokale smittevernregler, var det ikke mulig å gjennomføre dette i 2020.

Et fattig sosialt, men veldig digitalt år

Det var heller ikke mulig å gjennomføre den årlige sommerturen eller førjuls-arrangementet, som pensjonistene også inviteres til. Annen form for allmøte med domstolens ansatte ble heller ikke gjennomført.

Året 2020 ble et fattig sosialt år for domstolen. Kun saksbehandlersamling ble gjennomført, som omtalt under. Veldig mye dreide seg om å innordne arbeidshverdagen og saksavviklingen ut fra de til enhver tid gjeldende korona-regler. De ansatte beholdt likevel det gode humøret og viste stor omstillingsevne, vilje og pågangsmot for å få

arbeidshverdagen til å fungere. Vi opplevde heller ingen alvorlige hendelser med smitte blant ansatte eller aktører. Flere av oss fikk likevel, av ulike årsaker, føle på det å havne i korona-karantene med påfølgende korona-testing.

Men – det kommer uansett ofte noe godt ut av vanskelige tider; Vi fikk nok alle kjenne på savnet etter den faste kontorplassen, *den vanlige hverdagen*, og det å kunne møte kollegaer og andre ansikt til ansikt, dette rare året. Det får vi ta med oss som et sunt tegn på det gode arbeidsmiljøet ved domstolen!

Saksbehandlersamling

Den 17. september 2020 ble høstens saksbehandlersamling avholdt. Den faglige delen ble avviklet før lunsj, og programmet etter lunsj var holdt hemmelig inntil klokken slo 12.00.

Til stor glede og overraskelse ble det avslørt at vi skulle konkurrere i 2 lag mot hverandre i kokkekamp! Tapas sto på menyen, to proffe kokker sto klare som «rådgivere», ingen oppskrifter, men fantastiske råvarer og flere timer til å la fantasi, kreativitet og teamwork blomstre!

Som seg hør og bør, ble det kåret et vinnerlag etter sylskarp konkurranse.

Vinnerlaget: Heidi Viken, Lisbeth Røra Stulen, Mette Aasland, Anne Lene Grini Kvam og Liv Berit Hansen.

Vi avsluttet dagen med å nyte vår deilige, selvlagede tapas, høytidelig premieutdeling og god stemning! Absolutt en dag vi kommer til å huske ... og som i tillegg ga hederlig omtale på leverandørens instagram!

Skrevet av Anne Lene Grini Kvam

Vitnestøtter og rettsbetjenter

Vitnestøtter

Det å skulle vitne i en rettssak er uvant for de fleste, og for noen kan det oppleves litt skremmende. Norges Røde Kors og Domstoladministrasjonen har inngått rammeavtale om vitnestøtteordning ved domstolene. En vitnestøtte er en frivillig person som bistår personer som skal vitne i en sak, først og fremst som medmenneskelig støtte.

VITNESTØTTE

Vitnestøtten sørger for å gi praktisk informasjon og veiledning til vitnene både før og umiddelbart etter avhøret, og støtter noen ganger også underveis.

Vitnestøtten er nøytral og upartisk i den aktuelle rettssaken og har taushetsplikt. I 2020 ble ikke vitnestøttene benyttet ved Agder lagmannsrett etter 12. mars, på grunn av de spesielle forholdene som følge av korona-pandemien. Det ble i stedet benyttet rettsbetjenter i større grad.

Rettsbetjenter

I enkelte saker, særlig i større straffesaker, deltar en rettsbetjent. Rettsbetjentens oppgave er å bistå retten og de andre aktørene med praktiske gjøremål under rettsmøtet. Rettsbetjenten vil blant annet ta hånd om og veilede vitnene og publikum i rettsalen. Som følge av korona-pandemien ble en viktig del av rettsbetjentens oppgave i 2020 å kontrollere at smittevernreglene ble overholdt, samt praktiske gjøremål som rengjøring av berøringsflater ol. under rettsmøtene.

Paul Magne Lunde forteller her om arbeidet som rettsbetjent i korona-året:

Rettsbetjenter i koronatider – en stemningsrapport

Og med ett var rettssalene våre fulle av plexiglass, håndspritflasker, tørkepapir, sprayflasker med sprit og alskens kjemi. Publikumsstoler ble fjernet, nye regler og prosedyrer ble innført og etter hvert kom det munnbind.

Usikkerheten i lokalene var til å ta og føle på de første dagene etter at vi åpnet forsiktig opp i mai/juni i fjor. Blikkene, samtalene, adferden, tonen, mye var endret.

Rettsbetjent Per Andor Vangen rengjør vitnebord, Kristiansand.

Noen dager og uker gikk og en kunne merke at skuldrene senket seg noe og det spredde seg noe som kunne likne en trygghet og at de tiltakene som var innført i rettssalene kjentes bra. Publikum gav oss tilbakemeldinger om at de satte pris på at vi var litt rigide og bestemte på koronareglene, i motsetning til resten av samfunnet hvor det var litt mer tilfeldig og utflytende.

Henimot ett år er gått og det unormale er på mange måter blitt den nye normalen i rettssalene. Nå kjennes det helt naturlig å gå med sprayflaska med desinfeksjonsvæske i den ene hånda og papirklut i den andre. Ingen ser rart på oss når vi trer en plastpose på mikrofonen i vitneboksen, men nikker heller anerkjennende.

En fornøylig greie er at vi må skjenke vann til aktørene for å hindre at flere enn nødvendig berører vannkaraflene. Det skaper rene restaurant-stemningen og hever servicenivået til store høyder.

Rettsbetjent Dag Tallaksen rengjør dommerbord, Kristiansand.

Å være rettsbetjent er til vanlig en veldig trivelig ting. Koronatiden har ikke endret negativt på dette og en kan nesten si tvert imot. Det er en kjensgjerning at noen grupper i samfunnet har fått tilført en større mening med det de holder på med, og rettsbetjentene er nok blant dem. Vi er blant de heldige.

Vi kan kjenne på at alle er med på å dra koronallasen i retten. Den gode kontakten med

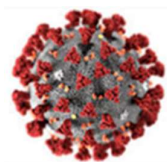
dommerne er uvurderlig og alle aktørene oppleves velvillige og alltid ivrige på å finne gode løsninger.

Rettsbetjent Paul Magne Lunde rengjør berøringsflater i rettslokalene i Kristiansand.

Vi kan melde tilbake om god stemning i rettslokalene til tross for omstendighetene, og rettsbetjentene skal som kjent være den gode stemnings høye beskytter, korona eller ikke.

Skrevet av Paul Magne Lunde

Økonomi

Domstolen fikk tildelt ca. 50,3 millioner kroner til drift i 2020. Av den samlede bevilgningen ble ca. 47,7 millioner kroner brukt til lønn til fast ansatte, vikarer, ekstraordinære og tilkalte dommere og rettsbetjenter, samt arbeidsgiveravgift. Videre ble ca. 3,6 millioner brukt til leie og faste utgifter til lokaler. Disse utgiftene utgjør ca. 96,8 % av den samlede bevilgningen. En annen vesentlig utgift er reiseutgifter, som i 2020 utgjorde ca. 1,9 millioner kroner.

I tillegg til utgifter i forbindelse med driften av domstolen, foretas utbetalinger direkte knyttet til den enkelte straffesaken. Utbetalingene dekker godtgjørelse og reiseutgifter til oppnevnte forsvarere, bistandsadvokater, sakkyndige, meddommere, tolker og vitner. Videre foretas det utbetalinger i forbindelse med fri rettshjelp i sivile saker og saksomkostninger som Staten blir idømt. Til sammen utgjorde disse utbetalingene ca. 21,3 millioner kroner i 2020.

Hovedtrekk for saksavviklingen i 2020

Utbruddet av Covid 19 og den nasjonale nedstengingen 12. mars 2020 fikk umiddelbare konsekvenser for domstolen. Agder lagmannsrett besluttet å utsette alle muntlige ankeforhandlinger frem til over påske.

Domstolen startet omgående en prosess for å omstille arbeidet til nye og digitale løsninger. Det ble gjort et omfattende arbeid med utarbeidelse av nye rutiner, og teknisk utstyr for fjernmøteteknologi ble anskaffet. Justis- og beredskapsdepartementet kom raskt med midlertidige regler, som senere er videreført i midlertidig lov.

Parallelt med tilpassingen for å ta opp avviklingen av ankeforhandlingene, ble det tilrettelagt for at dommerne og saksbehandlerne i domstolen kunne utføre sitt arbeid fra hjemmekontorene. Digital saksflyt var avgjørende for dette. Særlig sentralt var endringen med digital signatur av dommer, kjennelser og beslutninger som dommerne treffer.

Etter påske kunne lagmannsretten gradvis øke aktiviteten til også å avholde muntlige ankeforhandlinger. Rettsmøtene ble i starten gjennomført helt eller delvis som fjernmøter, tilpasset konkrete smittevern hensyn og avstandskrav.

Etter rettsferien har avviklingen av ankeforhandlingene vært tilbake til normalt nivå. All fysisk tilstedeværelse i rettslokalene skjer under strenge smitteverntiltak.

Pleksiglass montert på vitneboks, sal 2, Skien.

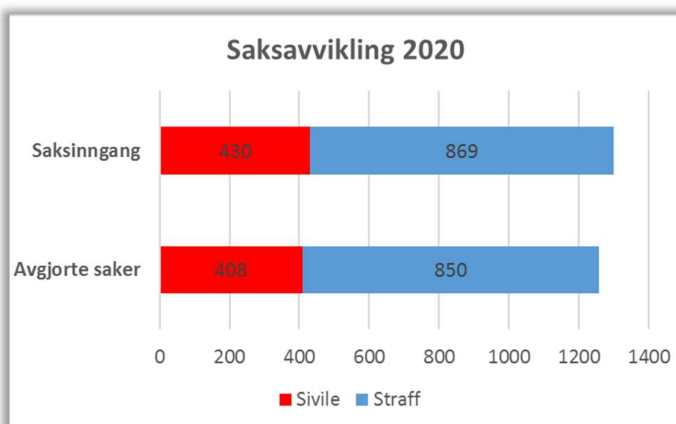
Fysiske rettsmøter er klart å foretrekke. Imidlertid har digitale løsninger hatt stor betydning for saksavviklingen i den ekstraordinære situasjonen vi har funnet oss i dette året. Erfaringene er at videolink og andre digitale løsninger har gitt en forsvarlig og tillitvekkende behandling av sakene.

Agder lagmannsrett er en reisende domstol der alle dommerne, etter tilfældighetsprinsippet, gjennomfører ankeforhandlinger ved våre faste rettssteder i Tønsberg, Skien, Arendal og Kristiansand. Der befarung eller andre spesielle forhold gjør det nødvendig, avvikles saker også andre steder i lagdømmet.

Statistikk 2020

Saksinngang og saksavvikling i 2020 avviker ikke vesentlig fra fjoråret, med det unntak at restansene er noe høyere i år som følge av utsettelse og omberamning etter den nasjonale nedstengningen i mars 2020.

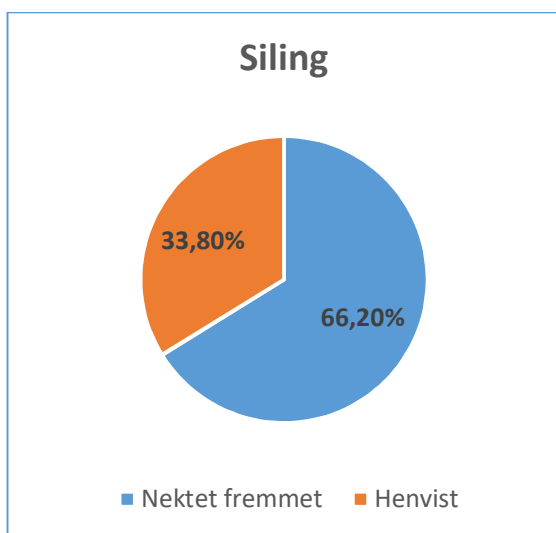
Vi mottok i 2020 1299 saker, hvorav 430 sivile saker og 869 straffesaker. I samme år avgjorde lagmannsretten 1258 saker. Av disse var 408 sivile saker og 850 straffesaker. Restansen er øket til 186 saker i år, fra 146 i 2019.

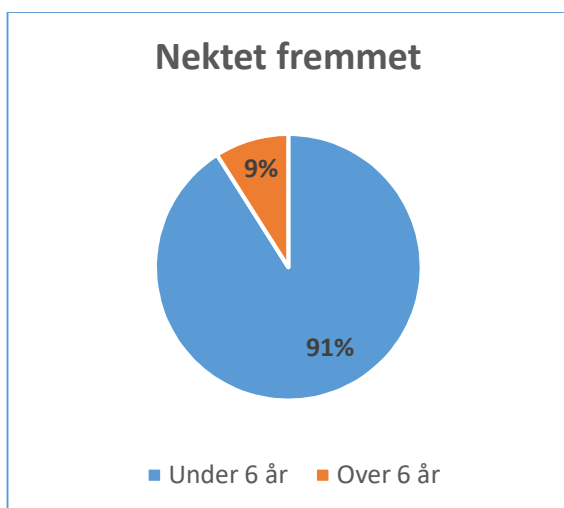
Agder lagmannsrett avgjorde i 2020 409 anker over dom. Av disse var 230 dom i sivil sak med en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 6,5 måneder, og 179 dom i straffesak med en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på om lag 6,7 måneder.

En stor del av ankene over dom i straffesaker avgjøres ved «siling» der lagmannsretten etter skriftlig behandling konkluderer med at anken nektes fremmet til ankeforhandling. 66,2 % av ankene ble nektet fremmet. 91 % av disse gjelder anke over dom med strafferamme fengsel under seks år og 9 % anke over dom med strafferamme fengsel over seks år. 33,8 % av anke over dom i straffesak ble henvist til ankeforhandling. 70 % av disse var anke over dom med strafferamme fengsel under seks år, og 30,2 % strafferamme fengsel over seks år.

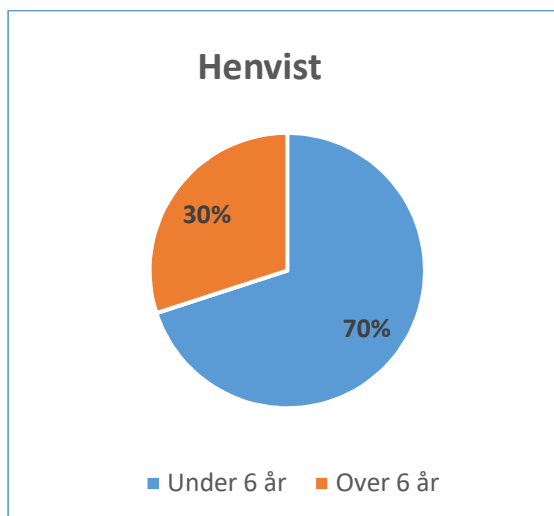
Tallene er også illustrert i diagrammene under.

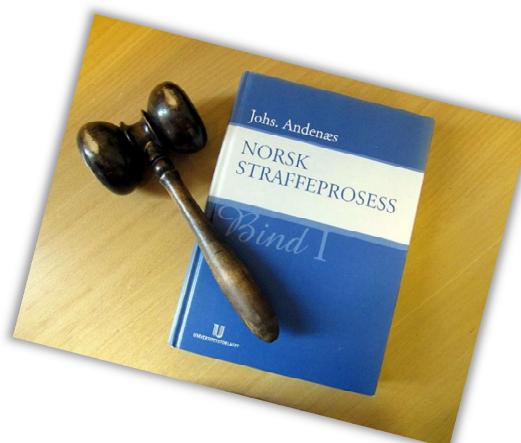
Anke over dom i straffesaker gjennomgår en silingsprosess. I 2020 ble 66,2 % av sakene nektet fremmet.

Av anke over dom i straffesak som ble nektet fremmet ved siling, gjaldt 91 % av sakene strafferamme fengsel under 6 år.

Av anke over straffesak som ble henvist til ankebehandling i lagmannsretten, gjaldt 70 % av sakene strafferamme under 6 år.

Rettsmekling – et tilbud til partene

Enkelte av ankene over sivile dommer avgjøres ved rettsmekling. Rettsmekling er et godt og alternativt tvisteløsningstilbud ved domstolen som gir partene anledning til raskt å få avgjort saken med et resultat de selv har avgjørende innflytelse på. Også her er det tatt i bruk fjernmøteteknologi hvor partene deltar ved videolink. Agder lagmannsrett kan vise til at nærmest alle saker som rettsmekles får sin endelige løsning ved forlik. Det er lagmannsrettens erfaring at dette er et hensiktsmessig alternativ i mange saker, og som partene etter forlik ser seg godt fornøyd med.

Enkelte saker gjennom året

av Kristian Bårseth

Boligrett. Krav om tvangssalg (salgspålegg). Rett til hundehold i borettslag. LA-2019-141293-2

Beboer i borettslag etterkom ikke krav fra borettslagets styre om å kvitte seg med hund og ble saksøkt av borettslaget med krav om tvangssalg av andelen. Lagmannsretten ga beboeren medhold. Saken fikk oppmerksomhet i media, og hadde versert en tid. Borettslagets advokat begjærte saken utsatt etter at ankeforhandling hadde påbegynt. Lagmannsretten godtok ikke advokatens sykemelding og utsettelsesbegjæring, og besluttet å gjennomføre resterende del av saken ved at borettslagets representanter deltok uten advokat.

Faktum i saken var at beboeren hadde flyttet inn med hunden, uten søknad og godkjennelse. Dette var i strid med lagets vedtekter. Senere søknad om godkjennelse av hundeholdet ble ikke innvilget. Borettslaget fattet såkalt salgspålegg overfor beboer og krevde andelen solgt etter reglene om tvangssalg. Lagmannsretten fant hundeholdet lovlig og i tråd med burettslagslova § 5-11 fjerde ledd. Vektlagt at godt begrunnede mer sosiale og følelsesmessige forhold tilsa at beboeren burde få lov til å beholde hunden boende. Ulempene anført fra borettslaget, herunder allergi og redsel for hund hos en annen beboer, fikk mindre vekt ved den konkrete interesseavveiningen.

Borettslaget fikk videre ikke medhold i at det fra beboerens side forelå kritikkverdig atferd som ga grunnlag for salgspålegg. Det var en konflikt-situasjon i borettslaget. Det var ikke beboeren som skapte disse konfliktene. Beboeren ble gitt erstatning til dekning av advokatutgifter. Under dissens ble det ikke gjort fradrag i erstatningen for beløp innkommet gjennom en innsamlingsaksjon («Spleis»). Lagmannsrettens dom er rettskraftig.

Strafferett. Tiltale etter dyrevelferdsloven. Ulovlig og uforsvarlig avlivning av hund. LA-2020-841

En person var tiltalt for ulovlig avlivning av hund med rifle og for uforsvarlig avlivning iht. dyrevelferdsloven. Vedkommende ble frifunnet i tingretten. I lagmannsretten ble tiltalte domfelt for begge forhold. Hunden tilhørte en nabo og hadde gått på tiltaltes eiendom, hvor det også var beitende bufe. Tiltalte forklarte at han trodde dyret var en ulv. Lagmannsretten avholdt befaring og fant grunnlag for å se bort fra tiltaltes forklaring om at det var en ulv. Det forelå ikke faktisk villfarelse.

Tiltalte hadde god tid og tilstrekkelig sikt til å se dyret, blant annet ved bruk av kikkert. Skyteavstanden var ca. 40 meter og ikke ualminnelig lang. Den foretatte avlivningen, mens hunden var i bevegelse, var ikke utført på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte. Hunden ble skutt i bakbein/buk og i nakken. Avlivningsmåten var egnet til å skape smerte og alvorlig frykt for hunden. Vedkommende ble dømt for den ulovlige avlivningsmåten og for ulovlig avlivning av hund. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager. Idømt inndragning av den benyttede riflen. Lagmannsrettens dom er rettskraftig.

Tingsrett. Ferdseisrett. Festnede rettsforhold. Festnet bruk. LA-2019-25738

Saken gjaldt tvist mellom tre eiendommer. Spørsmålet var om to av eiendommene hadde en ferdseisrett, også med motoriserte kjøretøy, over den tredje eiendommen. Lagmannsretten kom fram til at den pretenderte rett forelå. Eiendommene ligger inntil innsjøen Flåvann tilhørende Telemarkskanalen, hvor atkomst over vannet var den vanlige atkomstvei. Eiendommene var fra gammelt av opprinnelig en eiendom.

Det hadde formodningen for seg, og var mest sannsynlig, at bruksrettighetene skulle bestå også etter at eiendommen, hvor rettigheten gikk over, ble fradelt i 1943. Lagmannsretten kom fram til at det var sannsynliggjort en generell ferdseisrett basert på festnet sams bruk av området. Vist til at det var en faktisk sambruk av hele den aktuelle strandstrekning på det opprinnelig udelte bruk. At det i begrenset grad forelå skriftlige dokumenter som underbygget de pretenderte rettighetene var ikke avgjørende.

Flåvann, Telemarksvassdraget.

Ferdselsretten var tidligere knyttet til tømmerdrift. Den omfattet i dag rett til bruk av traktor og lignende motoriserte kjøretøy, jf. servituttlova § 2. Det forelå ikke tålt bruk. Vilkårene for mothevd, frihevd og ekstinksjon var ikke oppfylte. Lagmannsrettens dom er rettskraftig.

Tingrett. Bruksrett. Kjøreveirett til strandparsell. LA-2019-190105-2.

Spørsmålet i saken var om det forelå en kjøreveirett over naboens eiendom, og ned til en eiendom beliggende ved sjøen. Lagmannsretten besvarte spørsmålet bekreftende. Det forelå ikke skriftlig grunnlag for retten, uten at det fikk avgjørende betydning. Det ble lagt vekt på de stedlige forhold og eldre utskiftningsforretninger. Vitneforklaringer i saken om historisk bruk av området ga grunnlag for å si at bruken var skjedd i den tro at en rett forelå.

Kjøreveiretten var et naturlig aksessorium til en felles båt plass i området. Rettigheten begrenset ikke utnyttelsesmulighetene eller verdien til naboens eiendom, hvor rettigheten gikk over. At bruken hadde vært marginalt utnyttet de senere år og tradisjonelt var knyttet til utøvelse av tradisjonelle næringer og til transport med hest og kjerre, var ikke avgjørende for rettighetens eksistens.

Ferdselsretten hadde ikke utspilt sin rolle og de benyttede formål for retten var det ikke grunnlag for å begrense. Bruken var heller ikke «tålt», og ikke bortfalt etter reglene om mothevd, frihevd eller passivitet. Kjøreveiretten omfattet rett til bruk av traktor, ATV eller lignende kjøretøy, og ble av lagmannsretten angitt til å gjelde en strekning markert i gult på domsslutningskartet inntatt under. Lagmannsrettens dom er rettskraftig.

Ankesaker fra jordskifterettene

Ny ankeordning trådte i kraft 1. januar 2016. Alle anker fra jordskifterettene behandles nå av lagmannsretten, som ble tilført jordskiftefaglig kompetanse ved den nye ordningen. Jordskifteretten er en spesialdomstol som kun behandler saker som er hjemlet i jordskifteloven. Det må være positivt fastsatt i loven at en sak kan behandles av jordskifteretten. Samtlige saker har tilknytning til fast eiendom. Sakstypene deles gjerne inn i tre hovedkategorier;

- **Rettsendrende saker; endring av bruks- og/eller eiendomsforhold.** Saken avsluttes med en *jordskifteavgjørelse* som beskriver den nye eiendomssituasjonen.
- **Rettsfastsettende saker; fastsettelse av eiendoms- og/eller bruksrettsforhold.** Saken avsluttes med *dom* om hvordan eiendomsforholdene er.
- **Skjønn** etter ulike særlover, bl.a. vegloven, beiteloven, servituttloven, gjerdeloven m.fl. Skjønn kan enten holdes som egen sak eller som del av en sak som også omfatter andre forhold (endrings- og/eller fastsettelsessak). Avgjørelsesformen er henholdsvis *skjønn* eller *jordskifteavgjørelse*.

Parter og partsforhold i jordskiftesaker

En sak som er behandlet ved jordskifteretten kan omfatte en eller flere av de nevnte sakstypene og kan berøre alt fra to parter opptil flere hundre. I saker for jordskifteretten defineres partene ut fra eiendommene. Eierne er parter i kraft av at de er eiere eller rettighetshavere. Ved eiendomsoverdragelse underveis i en sak, kan derfor partsforholdet endres.

Partene i en jordskiftesak er ofte naboer og møter gjerne i jordskifteretten uten prosessfullmektig; de er *selvprosederende*. Saksbehandlingsreglene som gjelder for jordskiftesakene har til hensikt å tilrettelegge for dette og pålegger jordskifteretten en plikt til å veilede partene, både prosessuelt og materielt.

Innkommne saker og saksavvikling

Dersom en part er uenig i resultatet etter behandlingen ved jordskifteretten, kan det ankes til lagmannsretten etter reglene i jordskifteloven. Det er sakstypen og avgjørelsesformen som er avgjørende for hvordan ankesaken behandles videre av lagmannsretten, dvs. om anken gjelder en jordskifteavgjørelse, dom eller skjønn – eller flere sakstyper og avgjørelsesformer. I så fall er det opp til førstelagmannen å vurdere hvordan saken skal behandles videre ved lagmannsretten. Vanligvis

behandles anke over flere ulike avgjørelser i én og samme sak som én ankesak, da spørsmålene ofte henger sammen og det vil være mest rasjonelt å behandle alt samtidig.

Alt etter hvilken sakstype som er anket, behandles saken etter ulike saksbehandlingsregler i lagmannsretten. Ved anke over jordskifteavgjørelse, er rettens sammensetning vanligvis en jordskiftelagdommer og to jordskiftemeddommere, men det kan også være med en lagdommer i stedet for en av jordskiftemeddommerne. Ved anke over dom, er retten sammensatt av tre lagdommere, der en av dem kan være jordskiftelagdommer. Ved behandling av overskjønn, er rettens sammensetning som regel en lagdommer (ev. jordskiftelagdommer) og to (eller 4) skjønnsmedlemmer.

Saker om eiendoms- og bruksrettsforhold i strandsonen er en sakstype som har økt de siste årene. Endret bruk og behov for bryggeplass, kan medføre uenighet og behov for avklaring av rettigheter og ordning av bruken..

Eierseksjonssameiet Skjærgårdsparken-Flekkerøy krevde sak for jordskifteretten etter vedtak på ekstraordinært sameiermøte for å få etablert regler for drift og vedlikehold av småbåtanlegget og fellesarealer. Jordskifteretten avsa dom om rettigheter, fastsatte regler for bruken og utarbeidet vedtekter med andelsfordeling for drift og vedlikehold for bryggeanlegget som ett felles anlegg.

Sørutvikling AS anket og anførte at Eierseksjonssameiet Skjærgårdsparken-Flekkerøy ikke hadde partsevne, og at jordskifterettens avgjørelse derfor måtte oppheves. Lagmannsretten uttalte at styret i eierseksjonssameiet i utgangspunktet ikke har partsevne etter eierseksjonsloven (1997) § 43. Lagmannsrettens flertall kom likevel til, i denne konkrete saken, at styret i Eierseksjonssameiet Skjærgårdsparken-Flekkerøy hadde partsevne. Om dette uttalte lagmannsretten bl.a.:

Lagmannsrettens flertall er kommet til at Eierseksjonssameiet Skjærgårdsparken-Flekkerøy har partsevne når det gjelder å ivareta interessene for sameiets fellesområder. I saken om bruksordning for jordskifteretten skulle de enkelte sameierne vært part. Styret har ikke partsevne i medhold av eierseksjonsloven fra 1997 § 43. Lagmannsrettens flertall oppfatter likevel at styret har opptrådt på vegne av, og i forståelse med, seksjonseierne og finner derfor ikke grunnlag for å oppheve jordskifterettens avgjørelser.

Lagmannsretten anså de enkelte seksjonseierne som parter i saken, og behandlet dem etter dette som

parter også i ankesaken. Totalt omfattet saken 48 parter.

Ankende part var også misfornøyd med bruksordningen og mente det burde opprettes to separate båtforeninger; en med ansvaret for de landfaste bryggene og en for flytebryggeanlegget. Dessuten mente de at de som grunneier måtte ha rett til å utvide bryggene og at de måtte kunne foreta nødvendige installasjoner og byggetiltak uten å innhente godkjenning fra styret.

Lagmannsretten forkastet anken og uttalte at det ikke ville gi enklere eller bedre drift å opprette to foreninger. En felles ordning for hele anlegget ville gi den mest praktiske løsningen og minst administrasjon. Lagmannsretten mente også at Sørutvikling AS, som grunneier, har eksklusive rettigheter til utvidelse av anlegget og at det var unødvendig å innta regler om dette i vedtektene.

Deler av bryggeanlegget Skjærgårdsparken, Flekkerøy.

Sak nr. 20-038255AJA-ALAG – DYREGRENDA LA-2020-38255

Saken gjaldt delvis oppløsning av realsameiet Dyregrenda sentralt på Hovden i Bykle kommune. Realsameiet besto opprinnelig av 17 bebygde hyttetomter, bebygde på 70- og 80-tallet, der fellesareal til infrastruktur og friområder lå i sameie. Samtlige tomter hadde 1/17 eierandel og lå spredt innenfor sameiearealet. Etter en lang prosess i sameiet og utarbeiding av reguleringsplan med hensikt å fortette området, ble det krevd jordskiftesak for å løse opp deler av sameiet slik at arealverdiene kunne realiseres ved salg av tomter.

En av partene anket jordskifterettens avgjørelse, da det var misnøye med hvordan arealverdiene var

fordelt ut til sameierne. Ankende part mente at vernet mot tap ikke var oppfylt, da det ble hevdet at flere av sameierne ved oppløsningen ville motta mindre verdifullt areal enn det andelen på 1/17 skulle tilsi.

Jordskifteretten hadde lagt reguleringsplanen til grunn for fordelingen av tomtene, da den mente at verdiene knyttet seg til utbyggingsretten til hver enkelt tomt. Ankende part mente man måtte vurdere arealverdiene nærmere ut fra de regulerede tomtenes beliggenhet mv.

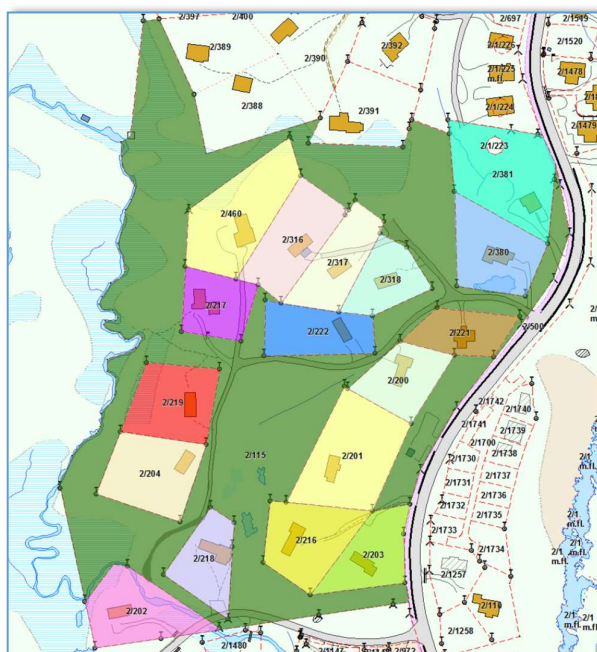
Lagmannsretten forkastet anken og uttalte bla.:

Jordskifterettens arbeid omfatter blant annet utforming av nye tomtar, gjennomføring av arealbytte, etablering av vedtekter for Dyregrenda sameie, teknisk og matrikulært arbeid. Lagmannsretten mener at jordskifterettens tilrettelegging for gjennomføring av planen muliggjør en raskere realisering av verdier, og innebærer en ikke ubetydelig gevinst for jordskifteområdet.

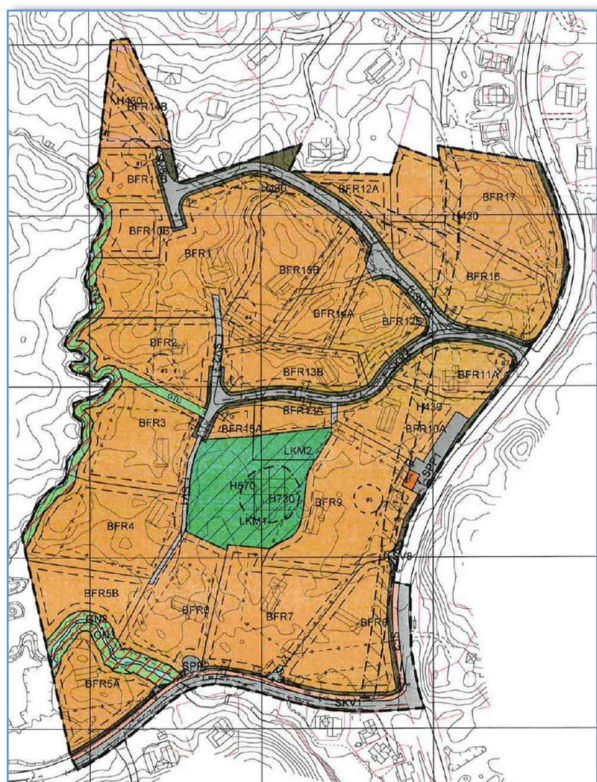
Jordskifteloven har to regler om verdsetting ved jordskifte. Jordskifteloven § 3-14 første ledd fastsetter plikten til å verdsette, og hva som skal verdsettes. Jordskifteretten skal verdsette det som går i bytte. Verdsettingen skal sikre at vilkåret i jordskifteloven § 3-3 er oppfylt, og at vernet mot tap etter § 3-18 er ivarettatt.

Det er det relative verdiforholdet som må bli korrekt i verdsettingen ved et jordskifte, og det er derfor ikke avgjørende om verdsettingen skjer ut fra en ilnærmet markedsverdi, eller om verdsettingen tallfestes som en brøk, jf. Rettsdata, note 69 til jordskifteloven § 3-14.

I Prop. 101 L (2012–2013) side 163 gir departementet uttrykk for at verdsettingen må gjøres på en slik måte at partene kan forstå hva retten har lagt vekt på. Departementet mener også at det må være mulig å prøve verdsettingen. Verken jordskifteloven eller forarbeidene gir føringer for hvilke prinsipper verdsettingen skal følge. Det må derfor legges til grunn at retten har en betydelig frihet når det gjelder måten å verdsette på.

Realsameiet og de 17 sameietomtene før oppløsning.

Ny reguleringsplan utarbeidet av sameiet og vedtatt av kommunen 2018.

*Det er lettere å holde ut
når alle er med
og holder*

Silje Opofte

Foto: Anne Lene Grini Kvam